

Рубаха М.В.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,

Галайко А.М.,

магістрант економічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка

Проблеми та перспективи розвитку фондових бірж в Україні

Фондова біржа – це установа, яка організовує торгівлю цінними паперами, діє відповідно до встановлених правил, розробленого статуту і законодавства. Рівень розвитку фондових бірж має велике значення для належного функціонування фінансового ринку держави. На фінансовому ринку відбувається переміщення фінансових ресурсів та капіталів від одного суб'єкта, який має їх у надлишку, до іншого, який має потребу у додатковому фінансуванні. Для держави важлива стабільність на фінансовому ринку, оскільки він виступає каталізатором можливих фінансових криз. У свою чергу, фінансова криза провокує економічну кризу, а розвиненість фондових бірж забезпечує стабільність фінансово-економічних відносин в державі, котрі інтенсифікують економічне зростання.

Сучасний етап розвитку фінансового ринку характеризується незначним та нестабільним розвитком фондових бірж в Україні. Суттєво на розвиток фондових бірж в Україні вплинув науково-технічний прогрес, оскільки автоматизація операцій дозволяє швидко проводити розрахунки та укладати угоди на біржі. Підвищення технічного рівня біржових операцій істотно спростили роботу учасників біржі та біржових посередників. Розвитку фондових бірж суттєво сприяє інтеграція України у світове економічне співтовариство [1, с.392].

Незважаючи на позитивні тенденції, існують суттєві проблеми в діяльності фондових бірж в Україні. Цими проблемами є ізолюваність торговельної та організаційної інфраструктури та низька ліквідність українського фондового ринку. Ізолюваність торговельної та організаційної інфраструктури зумовлює

різні маніпуляції, неможливість доступу до світових ринків капіталу. Низька ліквідність українського фондового ринку зумовлена політичним впливом, корупцією, та зосередженням прав власності у кількох фінансово-промислових груп. Зосередження прав власності у цих фінансово-промислових групах призвела до того, що на фондових біржах участь у торгах бере обмежена кількість компаній і, відповідно, на них в обігу перебуває незначна кількість акцій та корпоративних прав [3].

Зауважимо, що прийняття закону «Про депозитарну систему України» викликало певні проблеми в діяльності фондових бірж та в функціонуванні фондового ринку України. Відповідно до даного закону біржі втратили можливість створювати нові продукти, що базуються на технологіях розрахунків. Крім цього, відбулося створення Розрахункового центру, як посередника між банками та Національним банком України. Створення даного центру привело до того, що він монополізував грошові розрахунки та клірингові операції [2].

В діяльності бірж існують також й інші проблеми, зокрема слабкою є координація бірж із системами виконання та гарантування біржових угод. Існування окремих систем депозитарного обліку корпоративних та державних цінних паперів зумовлює зростання різних видів витрат. На фондових біржах також відсутня досконала система розкриття інформації, що зосереджується на біржі. Це призводить до зменшення прозорості ринку. У свою чергу, низька прозорість фондового ринку не сприяє створенню позитивного інвестиційного клімату [4].

Для вдосконалення функціонування фондових бірж в Україні необхідно проводити вдосконалення їхньої роботи як з точки зору макрорегулювання, так і працювати з організацією ефективнішої роботи конкретних фондових бірж. Що стосується регулювання на державному рівні, то необхідно вдосконалювати нормативно-правову базу. Особливу увагу слід приділити Закону України «Про депозитарну систему України». У цьому законі потрібно зробити поправки щодо функціонування Розрахункового центру і надати можливість фондовим біржам

створювати нові продукти, що базуються на технічних розробках. Також на державному рівні потрібно, на нашу думку, об'єднати системи депозитарного обліку корпоративних та державних цінних паперів. Об'єднання даних систем, вважаємо, дасть змогу зменшити трансакційні та інші витрати й підвищити ефективність функціонування фондових бірж.

На рівні фондових бірж необхідно вдосконалити торговельну та організаційну структуру і забезпечити їхню повну взаємодію з депозитарною системою. Також, на наш погляд, необхідно вдосконалити систему розкриття біржової інформації, що дасть змогу зацікавити іноземних та вітчизняних інвесторів. Швидке залучення інвесторів зумовить збільшення обсягів торгів на біржах забезпечить зростання привабливості та інвестиційних рейтингів економіки України.

Список використаних джерел:

1. Проблеми й перспективи розвитку фондових бірж в Україні [Електронний ресурс] / Т. М. Котенко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2010. - Вип. 18(1). - С. 392-395. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2010_18\(1\)__63](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2010_18(1)__63)
2. Проблеми та перспективи розвитку в Україні фондових бірж: регулятивний аспект - [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4119>
3. Проблеми та перспективи формування фондових бірж в Україні - [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/4_2015/8.pdf
4. Сучасний стан та перспективи біржової торгівлі в Україні - [електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/rzp/052.htm